

Článek Tomáše Jirsy „[Šumavská tragédie](#)“ (NP 12. 1. 2022) popisuje původ a důvod současného stavu Šumavy na území NPŠ, některé skutečnosti však neobsahuje.

O národním parku na Šumavě se uvažovalo již brzy po vzniku samostatného Československa (prof. Julius Komárek), uvažovalo se dokonce i o jeho mezinárodní úrovni. Pak však přišla 2. světová válka následovaná 1. studenou válkou, jež nadlouho možnost vzniku národního parku na Šumavě vyloučily; v rámci tehdejších možností však 27. prosince 1963 byla vyhlášena Chráněná krajinná oblast Šumava s rozlohou 163 tis. ha, která zahájila velkoplošnou ochranu Šumavy. Díky této ochraně byla Šumava v r. 1989 jedním z nejzachovalejších lesních komplexů na území republiky, tehdy ještě Československé.

Myšlenka založení Národního parku Šumava (tehdy ještě pod jménem ŠUNAP, vedle TANAP a KRNAP) se obnovila ještě před koncem roku 1989. Ano, tak brzy. Předpokládalo se tehdy (alespoň někteří), že společenská objednávka bude klást důraz na uchování relativně neporušeného přírodního prostředí a nápravu zděděných ekologických škod a že se šumavské lesy stanou vzorem zdravého lesa schopného samoregulace. Nástrojem ochrany šumavských, zejména lesních ekosystémů se měl stát Národní park Šumava.

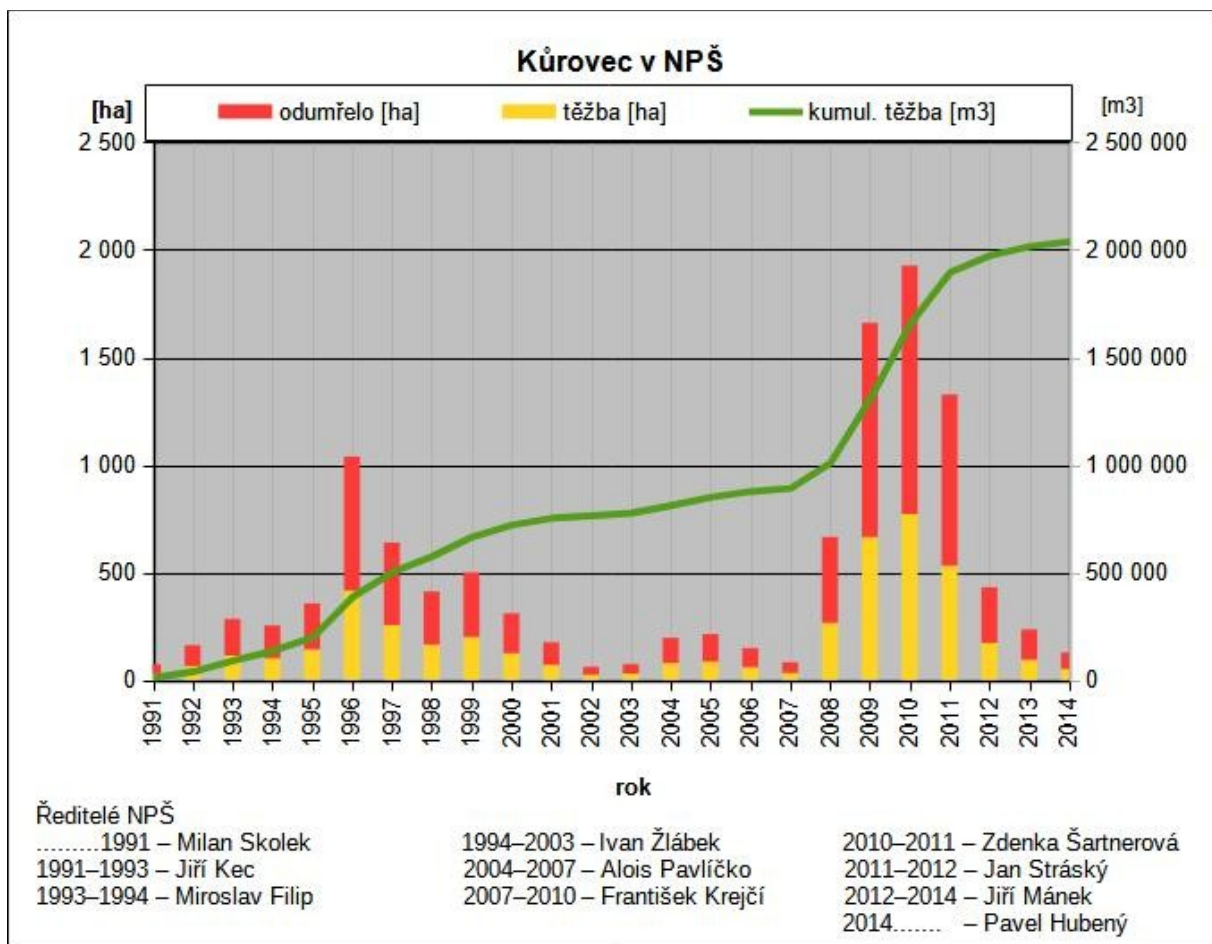
Již od samého začátku byla však myšlenka NP charakterizována ostrým střetem dvou koncepcí: Na jedné straně záměrem jemnými cílenými zásahy bezpečně, spolehlivě a rychle (v řádu desítek let) převést lesní porosty, které rozhodně v ideální kondici nebyly (exhalace, sucha, kalamity), na lesy přírodního charakteru, kdy se pak budou moci dál bezpečně vyvíjet samy nebo jen s minimálními zásahy v mimořádných situacích. Na straně druhé pak představou, že vyloučením lidských zásahů, tedy „bezzásahovostí“, se les hospodářský vyvine na les přírodního charakteru a postupně se přemění v prales.

O „bezzásahovém“ režimu a nezasahování proti kůrovci se tenkrát (1989-1991) nemluvilo, používal se eufemismus „vyloučení lidských zásahů“. Tehdejší vlády v čele s [Petrem Pithartem](#) a s ministry životního prostředí [Bedřichem Moldanem a Ivanem Dejmallem](#) měly dostatek informací a předpovědí o hrozcím vývoji stavu lesů po okamžitém „vyloučení lidských zásahů“, čímž jejich písemné (!) potvrzení, že „*nikoho tehdy ani na okamžik nenapadlo...*“, je možno brát pouze jako standardní vyjádření standardního politika. Že existovaly zásadní výhrady vůči připravenosti k vyhlášení NPŠ svědčí i oficiální [dokumenty návrhu vlády](#) (č. 163/1991 Sb.) na vyhlášení Národního parku Šumava.

Národní park Šumava byl vyhlášen, ačkoli nebyl uspokojivě vyřešen rozpor dvou zásadně rozporných koncepcí, nebyl dostatečně přesně poznán stávající stav území a ekosystémů, nebyly exaktně popsány cíle a postupy a termíny jejich dosažení, nebyly určeny kontrolní mechanismy. Národní park Šumava byl vyhlášen předčasně. Evidentně se jednalo o politický akt/kšeft – v té době se jednalo o dostavbě Temelína a Šumava se zřejmě stala výpalným. (Že by Petr Pithart tenkrát dostal „nabídku, která se neodmítá“, jak se možná stalo Andreji Babišovi před jeho vrbětickým vystoupením, příliš pravděpodobné není.)

Vyhlášením NPŠ byl na vybraných lokalitách zaveden „bezzásahový“ režim, ač neměl oporu v zákoně: v tzv. prvních zónách se proti kůrovci zasahovat nesmělo, a to nikoli na základě zákona, ale pouze podle správního rozhodnutí samotné správy NPŠ; v dalších zónách, kam se kůrovec z líhni prvních zón rozšířil, se proti kůrovci zasahovat muselo, tedy musely se provádět plošné kůrovcové těžby. Tak bylo pro těžbu elegantně zpřístupněno dřevo, jež by v normálním národním parku mělo zůstat v lese a živé! („Bezzásahový“ režim formálně legalizovala až [novela č. 123/2017 Sb.](#) zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny pod eufemismem „*zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů*“ – §15/3 – a „*zachovat a umožnit [...] nerušený průběh přírodních procesů*“ – §18/1/a.)

Že zákaz ochrany lesa proti činitelům, jež mohou reálně ohrozit existenci lesa, byl uveden v život formou nezasahování proti kůrovci již od založení NPŠ (fakticky se aplikoval již dříve) dokládá přehled vývoje kůrovcových těžeb ([detail](#)):

V r. 1990 bylo na území lesa (55 340 ha) budoucího NPŠ vytěženo 6 500 m³ kůrovcového dříví, tedy necelý jeden strom na hektar lesa (v dospělém lese je cca 400 stromů na hektar). Po vzniku NPŠ začala první kůrovcová kalamita. Proti šíření kůrovce se ale začalo rozhodně zasahovat až v r. 1996, kdy již kůrovec zničil přes 2 tis. ha (20 km²) lesa. V následujících šesti letech bylo šíření kůrovce zastaveno. V r. 2004 po řediteli Žlábkovi nastoupil Alois Pavlíčko a kůrovec se znovu nadechl. V r. 2007 byl ředitel Pavlíčko náhle odvolán a nahradil ho [František Krejčí](#) a kůrovci nastaly zlaté časy. (František Krejčí do té doby dělal ředitele [SFŽP](#) a zároveň vedoucího sekce 20-Sekce péče o národní parky, což završovalo příčinu k podezření, že se může jednat o střet zájmů v tom, že žadatel o dotaci ze SFŽP by mohl být posuzován podle jeho vztahu k NPŠ. Když byl tehdejší ministr ŽP [Martin Bursík](#) s touto skutečností [konfrontován](#), František Krejčí se rozhodl pro ředitelování NPŠ.) Po nástupu Jana Stráského a Jiřího Mánka se znovu les proti kalamitnímu šíření kůrovce začal chránit, což kůrovcovou kalamitu zastavilo. V r. 2014 ovšem opět nastoupil ekologický ředitel Pavel Hubený a likvidace Šumavy kůrovcem byla obnovena.

Ve zmiňovaném článku je uvedeno, že „až do roku 2014 se na Šumavě poctivě *diskutovalo*“ a že zlom přišel až s vládou Andreje Babiše v r. 2014, kdy v NPŠ začal ředitelovat Pavel Hubený. Obávám se, že skutečnost je poněkud jiná: Od samého začátku, tedy od r. 1989, se o Šumavě a o přístupu k ní diskutovalo, ale pohříchu pouze standardně politicky, tedy „jen aby řeč nestála“. Skutečná odborná diskuse nikdy nebyla připuštěna – to si ekologická lobby již ohlíдалa. Ve skutečnosti ŽÁDNÁ vláda od r. 1989 neohodlala odbornou stránku Šumavy řešit; občas se sice vyskytl nějaký ministr ŽP, který projevoval snahu záležitost řešit, ale ideologie bezzásahovosti nebyla NIKDY reálně zpochybněna a zastavena. Snad jen vláda Petra Nečase měla vůli věc skutečně věcně a odborně řešit, ale byla „odstřelena“ prostřednictvím Roberta Šlachty (který ve volbách 2021 Přísaha/I, že jde [zastavit rozkrádání naší země](#); proč to nedělal, když byl ještě u Policie, která to má jaksí v popisu práce, je otázkou). Snad nejzrůdnější útok proti Šumavě se uskutečnil za vlády [Mírka](#)

[Topolánka](#) (který měl problémy vůbec vládu sestavit, než se dal dohromady se SZ), když jeho ministr ŽP a [místopředseda vlády Martin Bursík](#) v r. 2007 rozhodl ponechat pro intenzivnější šíření kůrovce snad až půl milionu kubíků dřeva povaleného orkámem Kyrill. Ministr Brabec potom už jen důsledně pokračoval v nastoupené linii.

Po r. 1989 byl společnosti nabídnut, vedle jiných, nový, lákavý cíl: ochrana přírody. Žádný psychicky zdravý člověk přírodu neničí, takže ochrana přírody chytla společnost za srdce. A protože snad každý má s přírodou a lesem nějakou zkušenost a přírodu CHCE chránit, tak pochopitelně přesně ví, jak to správně dělat. Ochrana přírody je ale správná a dobrá myšlenka, a tak to s ní dopadlo stejně jako s každou správnou a dobrou myšlenkou – stala se z ní ideologie se vším špatným a zlým, co každá ideologie představuje: živobytí a zdroj moci pro ty, kteří ideologii slouží, a nástroj manipulace pro ty, kterým ideologie slouží. (Tak jako z ekologie povstal ekologismus, tak se z demokracie stal demokracismus – nezaměňovat s Masarykovým demokratiem! –; i když: v demokracii by ekologie zůstala ekologií.)

Ihned po '89. se objevili „pokrokoví vědci“ (pozor, nezaměňovat s vědci!), kteří dodali „vědecké“, tedy odbornou obhajobou a vědeckou oponenturou nepotvrzené argumenty, že „[zajištění ochrany přírody a krajiny na Šumavě](#)“ (viz §1/1 nař. vl. [163/1991 Sb.](#)) je jedinou správnou ochranou vyloučení lidských zásahů (stejně „vědecky“ byla [dokazována](#) neškodnost [olova v benzínu](#)); protiargumenty „vědci“ nevyvrátili, prostě je ignorovali. Část veřejnosti jejich tvrzení přijala – jsou to přece „vědci“, ne? – a ztotožnila se s nimi, zvláště když měly exkluzivní podporu veřejnoprávních médií a když se vyrojily neziskové organizace navázané na státní rozpočet, jež za „občansko-odbornou“ veřejnost hlásaly totéž.

Od samého začátku byly proti „bezzásahovosti“ vydávány články, organizovány konference, podávány petice – leč marně. Oficiální veřejnoprávní média aplikují v podstatě totální informační blokádu již od r. 1990, televize bůhvíproč Česká trvale vede intenzivní demagogickou kampaň na podporu „bezzásahovosti“, pokusy o vyřešení problematiky NPS zákonem byly úspěšně [likvidovány](#). Tragiku skutečnosti dokresluje způsob, jakým Senát vyřídil [Petici za zákon pro zelené lesy Šumavy](#): po formálním projednání petice na kulatém stole 31. května 2019 a po výjezdním zasedání na Šumavě 9. a 10. července 2019, kdy s. Rabas kategoricky odmítl navštívit místa v NPS, jež navrhovali zástupci petentů, a nechal se po Šumavě (nebo kde) pouze vodit zástupci NPS, senátní [Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice](#) s. Drahoše, který petici úřadoval, doporučil Senátu petici považovat za bezdůvodnou a petice nakonec v Senátu „[vyšuměla](#)“ do ztracena.

O tom, že ideologie „bezzásahovosti“ našla v části veřejnosti ochotné posluchače, svědčí diskuse pod články odmítajícími rigidní ideologický přístup k řešení komplexní problematiky, kterou, vedle mnoha dalších oblastí života společnosti, ekologie lesa rozhodně je: diskutéři, pokud vůbec věcně [diskutují](#), uvádějí [načtené skutečnosti](#), aniž dobře rozumí jejich podstatě a důležitým souvislostem, argumentují, že kůrovec je zde již [65 milionů let](#), nebo prostě staví na znalosti tajemného slova „[Mader](#)“. Úroveň zastánců „bezzásahovosti“ dobře charakterizuje výrok jednoho účastníka akce Hnutí DUHA na Modravě 11. května 2019 na přehlídce úspěchů budování divočiny, kdy tento kategoricky odmítl možnost, že by snad na globální oteplování mohla mít třeba vliv i aktivita Slunce, neboť „*to není uvedeno ve zprávě IPCC*“.

O naší zemi, o našem životě, o našem (pořád ještě?) státu bohužel rozhoduje nevzdělanost (v horším případě polovzdělanost), neznalost, arogance, povrchnost, sebestřednost a hypertrofované sebevědomí, bezectnost...; samozřejmě s veškerou možnou úctou k nositelům tohoto postupu a k jejich vší tituláži, vědecké nebo umělecké proslulosti, starobylosti rodu a funkcím, jež vykonávali, vykonávají nebo vykonávají dychtí.

18. ledna 2022
Vladimír Říha